

Oběti 2. světové války

V průběhu letošního roku byl v Kulturním zpravodaji uveřejněn seriál článků o domácím odboji proti německým okupantům za 2. světové války.

Chceme vzpomenout ty, kteří naši svobodu zaplatili svými životy. Nebylo jich málo a jejich oběť nás zavazuje k práci proto, aby se další podobné tragédie již neopakovaly.

JOSEF REISNER, narozen 31. 1. 1897. Ihned po okupaci se zapojil do několika skupin domácího odboje, zejména Obrany národa (odboj bývalých vojáků z povolání). Zatčen byl 6. 3. 1942, popraven 22. 10. 1942.

FRANTIŠEK WEIHRAUCH, narozen 17. 2. 1902. Byl zapojen do Obrany národa – skupina pplk. Svatoně, do sbírek na pomoc rodinám nacisty pronásledovaných osob (organizátor Josef Jančík). Zatčen byl 14. 11. 1942, zemřel v Osvětimi 18. 3. 1943. In memoriam vyznamenán Čs. válečným křížem 1939.

ING. PAVEL KOHN-KUBÍN, narozen 10. 6. 1913. Podporučík pěchoty, po okupaci bojoval v čs. jednotce ve Francii. V Anglii přeřazen k letectvu jako navigátor u 311. čs. bombardovací peruté.

13. 3. 1944 se nevrátil z operačního letu. In memoriam povýšen do hodnosti kapitána. 15. 8. 1948 byl úředně prohlášen za mrtvého.

ČENĚK DOLEČEK, narozen 5. 4. 1898. Byl zapojen do skupiny pplk. Svatoně. Zatčen byl 11. 3. 1943, popraven 18. 10. 1944. Jeho syn

OLDŘICH DOLEČEK, narozen 23. 6. 1927, pomáhal jako spojka. Zemřel na následky zacházení v koncentračním táboře 24. 8. 1945 v nemocnici v Göttingenu. Oba obdrželi in memoriam Čs. válečný kříž 1939.

KAREL BUBLA, narozen 25. 8. 1906. Byl zapojen do materiální pomoci partyzánům. V říjnu 1944 se pokusil o přechod hranic na pomoc SNP. Byl zatčen a 9. 11. 1944 popraven. In memoriam vyznamenán Zlatou hvězdou Řádu za svobodu.

JÁN JURČO, narozen 19. 11. 1919. Byl zadržen s Karlem Bublou při pokusu o přechod hranic na Slovensko a 9. 11. 1944 popraven.

šcpt. VIKTOR KOLANDA – popraven 9. 11. 1944 s Bublou a Jurčou.

VÁCLAV ZAŇKA, narozen 28. 11. 1911. Odešel s Bublou na pomoc SNP. Před přechodem hranic

se od skupiny odpojil, byl zatčen (postřelen) a 18. 11. 1944 zemřel ve Zlíně.

VÁCLAV ŠKODA, narozen 1. 10. 1908. Padl jako člen vojenské hlídky 8. 5. 1945 u Lukavice.

MILOSLAV VRAŠTIL, narozen 30. 10. 1925. Bojoval v povstání v Praze. Padl ve Stromovce 7. 5. 1945. In memoriam povýšen do hodnosti desátníka. Je po něm pojmenována ulice v Praze.

STANISLAV PORTÍK, narozen 8. 9. 1924. Byl členem partyzánské skupiny Žamberk. Smrtelně se zranil při čištění lesů od německých vojáků 25. 5. 1945. Zemřel 31. 5. 1945 v Hradci Králové.

JOSEF KUBEC, narozen 13. 10. 1898. Byl zatčen 30. 1. 1942 pro výroky o průběhu války. Zahynul v Bayreuth 11. 4. 1945 při americkém náletu.

MUC. JAN ČERNÝ, narozen 29. 11. 1914. Při akci nacistů proti vysokoškolským studentům byl jako člen vedení studentské organizace 17. 11. 1939 zatčen a popraven. In memoriam vyznamenán Čs. válečným křížem 1939.

JINDŘICH FRÖDE, narozen 1900. Zatčen byl 15. 10. 1941 v Přelouči, zemřel v koncentračním táboře 13. 2. 1942.

STANISLAV LANGER, narozen 1902. Zatčen byl 28. 4. 1943 v Červeném Kostelci, popraven byl 20. 9. 1944.

KAREL KRULICH, narozen 9. 8. 1901. Zatčen byl 29. 7. 1941, popraven 6. 4. 1943.

ALOIS PEŠORNER, narozen 21. 6. 1913. Zatčen byl 29. 7. 1940, popraven 14. 5. 1943.

ING. JAN PÍRKO, narozen 4. 11. 1890. Zatčen byl 28. 10. 1939 pro činnost v odborech, zemřel na následky mučení 11. 1. 1941.

PARASKUPINA BARIUM měla poslední úkryt v Polsku u Žamberka. Prozrazena a zatčena byla 16. 1. 1944.

npor. JOSEF ŠANDERA, narozen 14. 3. 1912 v Náměšti nad Oslavou. Při zatýkání se smrtelně střelil. Zemřel 9. 3. 1944. In memoriam povýšen do hodnosti majora.

čet. JOSEF ŽIŽKA, narozen 10. 10. 1913 ve Vejpřnicích u Plzně. Spáchal sebevraždu 17. 1. 1944 ve vězeňské cele. In memoriam povýšen do hodnosti poručíka.

„**VELKÝ EDA**” – polský důstojník, uprchlý z pracovního nasazení. Vedl partyzánskou skupinu s úkryty na Hůrce, na Kněžství a dalších místech. Jeho pravé jméno se již zřejmě nepodaří zjistit, protože sám rozšířil několik verzí. Dochovaly se Edward Petraszczak, Pietrzszun či Pietraszun. Padl v boji s nacisty na Hůrce 28. 3. 1945 (i zde je určitá pochybnost o správnosti data boje).

IVAN MITROVIČ, srbský voják, který zde byl v zajetí. Zemřel 21. 5. 1945 v Albertinu.

Osvobozování Československa zaplatili životem vojáci Rudé armády:

staršina SAMAT SABIZRJANOVIČ SABIZRJANOV – zemřel 3. 6. 1945 na cestě do Žamberka.

gard. četař GEORGIJ PRUŠINSKIJ – zahynul začátkem června 1945.

vojínka VALENTINA DĚKŤARJEVOVÁ – zemřela roku 1945 v Albertinu.

četař G. V. DĚMIDĚNKO – zahynul při dopravní nehodě v Helvíkovicích v květnu 1945.

Z koncentračních táborů se nevrátili následující občané Žamberka, kteří byli vězněni z rasových důvodů:

LEO BAS – zahynul v Osvětimi.

EMIL ELBOGEN – zahynul v Terezíně.

JOSEF ELBOGEN – zahynul v Terezíně.

BEDŘICH FLEISCHER – zahynul v Osvětimi.

ARNOŠT GEDULDIGER – zahynul v Osvětimi.

ZDENĚK GEDULDIGER – zahynul v Osvětimi.

PETR GEDULDIGER – zahynul v Osvětimi.

E. GEDULDIGEROVÁ – zahynula v Osvětimi.

RUDOLF HOSTOVSKÝ – zemřel v Hradci Králové.

ZDENĚK HOSTOVSKÝ – zahynul v Terezíně.

KAREL LEDERER – zahynul v Birkenau.

FRANTIŠEK LEDERER – zahynul v Birkenau.

OLGA LEDEREROVÁ – zahynula v Birkenau.

OTO LEWITZ – zahynul v Mauthausenu.

VLASTA LEWITHOVÁ – zahynula v Terezíně.

PETR LEWITZ – zahynul v Mauthausenu.

PETR LEWITH – zahynul v Osvětimi.

JOSEF NETTL – zahynul v Osvětimi.

HANA NETTLOVÁ – zahynula v Osvětimi.

GRÉTA NETTLOVÁ – zahynula v Osvětimi.

OLGA NETTLOVÁ – zahynula v Ravensbrücku.

A. WEINGARTEN – zahynul v Terezíně.

RŮŽENA WEINGARTENOVÁ

Podle materiálů místní pobočky Československého svazu protifašistických bojovníků, Městského muzea a kroniky Žamberka zpracoval

Pavel Svědihroh,

Kulturní zpravodaj Žamberka říjen 1985